

Európske záležitosti v roku 2022

V kontexte členstva SR v EÚ a v Európskom spoločenstve pre atómovú energiu (Euratom) zabezpečoval úrad úlohy a plnil záväzky, ktoré mu z tohto členstva vyplývajú. Aktivity roka 2022 boli čiastočne poznačené pokračujúcimi celosvetovými opatreniami prijatými proti šíreniu ochorenia COVID-19.

Jednou z najvýznamnejších pracovných skupín Rady EÚ z pohľadu jadrovej bezpečnosti je **Pracovná skupina pre atómové otázky**. Jej aktivity boli počas roka 2022 poznačené **ozbrojeným konfliktom na Ukrajine**. Ďalšími aktuálnymi témami, bola **príprava deklarácie ku Hodnotiacej konferencii zmluvných strán Dohovoru o fyzickej ochrane jadrového materiálu** a jeho dodatku(CPPNM/A), nástroj spolupráce EÚ v oblasti jadrovej bezpečnosti na r. 2021 – 2027, príprava návrhov odpovedí na otázky týkajúce sa **správy Spoločenstva Euratom ku Spoločnému dohovoru** o bezpečnosti nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, **správa Spoločenstva Euratom k Dohovoru o jadrovej bezpečnosti**, odznali informácie z Európskej agentúry pre zásobovanie, Spoločného výskumného centra, diskutovalo sa o malých modulárnych reaktoroch a ďalšie témy. **SK informovalo** o priebehu a výsledkoch misie Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE) - **IRRS**, ako aj **o procese uvádzania 3. bloku jadrovej elektrárne Mochovce do prevádzky**.

S cieľom vyhodnotiť **riziko vyplývajúce z vojenských agresie Ruska na miestach** a v blízkosti **jadrových zariadení na Ukrajine**, sa od februára 2022 priebežne konali mimoriadne **zasadnutia Európskej skupiny dozorov pre jadrovú bezpečnosť (ENSREG)**, ktorej aktuálne **predsedá predsedníčka ÚJD SR, Marta Žiaková**. ENSREG zverejnil viaceré vyhlásenia o bezpečnosti jadrových zariadení na Ukrajine a vytvoril stálu technickú skupinu na kontinuálne posudzovanie vývoja v danej veci. Priebežne sa vyhodnocovala jadrová bezpečnosť v ukrajinských jadrových zariadeniach, najmä možné následky ostreľovania **Záporožskej jadrovej elektrárne**. V novembri na plenárnom zasadnutí **ENSREG prijal Vyhlásenie k bezpečnosti ukrajinských jadrových elektrární po úmyselných rozsiahlych útokoch na ukrajinskú energetickú infraštruktúru**.

Pod záštitou ENSREG a v spolupráci s Európskou komisiou sa v Bruseli v júni 2022 konala šiesta **ENSREG konferencia** s názvom **Jadrová bezpečnosť v Európe**. Hlavné tematické bloky boli venované **účasti verejnosti** v procese nakladania s rádioaktívnymi odpadmi a dlhodobej prevádzky jadrových elektrární, **inovatívnym jadrovým technológiám** ako napr. malé modulárne reaktory a tiež výberu kľúčových tém pre **výskum v oblasti jadrovej bezpečnosti**. Do programu konferencie bola zaradená aj časť venovaná informáciám o vplyve pandémie Covid-19 na oblasť mierového využívania jadrovej energie. V reakcii na situáciu vyvolanú vojenskou agresiou Ruska na Ukrajine bola na úvod konferencie zaradená mimoriadna sekcia venovaná téme **jadrovej bezpečnosti v čase vojny/ozbrojeného konfliktu**.

V súlade s požiadavkami smernice Rady o jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení sa na žiadosť vlády SR uskutočnila v dňoch 5. až 16. septembra 2022 medzinárodná **misia MAAE na posúdenie dozorného a legislatívneho rámca v oblasti jadrovej bezpečnosti v SR (misia IRRS)**, ktorej úlohou je vzájomné partnerské hodnotenie výkonu dozornej činnosti štátu v oblasti jadrovej bezpečnosti a radiačnej ochrany vychádzajúce z bezpečnostných štandardov MAAE. V záveroch **členovia hodnotiaceho tímu vysoko vyzdvihli výkon dozoru v SR a**

jeho prístup k plneniu záväzkov na zabezpečenie vysokej úrovne jadrovej bezpečnosti a radiačnej ochrany.

S cieľom **preveriť havarijnú pripravenosť** sa SR zapojila do viacerých medzinárodných cvičení a previerok spojení a odozvy **systému ECURIE** (European Commision Urgent Radiological Information Exchange), ktorých účelom bolo precvičiť a overiť činnosti jednotlivých členských štátov **pri úniku rádioaktívnych látok z jadrového zariadenia.**

V priebehu roka 2022 pokračovala vo svojej činnosti **medzirezortná koordinačná skupina na koordináciu úloh vyplývajúcich z článkov Zmluvy o Euratome**, ktorá bola na ÚJD SR zriadená na základe uznesenia vlády SR č. 442/2006. V priebehu roka sa uskutočnili dve zasadnutia, a to v máji a v novembri 2022. Na rokovaníach sa diskutovali aktuálne témy a prijímali odporúčania na implementáciu Zmluvy o Euratome. V budúcom roku bude skupina pokračovať vo svojej činnosti a riešiť aktuálne otázky.

Na základe Dohody medzi Belgickým kráľovstvom, Dánskym kráľovstvom, Spolkovou republikou Nemecko, Írskou republikou, Talianskou republikou, Luxemburským veľkoveľkovoľvodstvom, Holandským kráľovstvom a Spoločenstvom Euratom o implementácii článku III ods. 1 a 4 **Zmluvy o nešírení jadrových zbraní** a jej Dodatočného protokolu vykonávali inšpektori Spoločenstva Euratom a MAAE v roku 2022 medzinárodné inšpekcie v jadrových zariadeniach v SR. **Ani v jednom prípade nebolo konštatované porušovanie záväzkov Slovenskej republiky v oblasti nešírenia jadrových zbraní a zárukového systému.**